

Notatki do kroniki
Parafii Prawosławnej

w Nowosie

(1865 - 1977)

W 1864 r. podjęto decyzję budowy w Narewie cerkwi prawosławnej. Propozycja budowy świątyni w miejscu kościoła katolickiego lub starej katolickiej plebanii - odrzucono przychyliając się do zdania architekta Miękałowskiego. Wybór jego padł na wzniiesienie położone z dala od centrum miasta po lewej stronie ulicy Trzicielewskiej, tam gdzie niegdyś znajdowała się część ogrodowo-parkowa folwarku narewskiego. 10 czerwca 1865 r. przy udziale inicjatora budowy świątyni księdza Benedykta Talałkowskiego, proboszcza cerkwi prawosławnej w Lewkowie - odbyło się uroczyste wmurowanie kamienia węgielnego. Murowaniem cerkiew p/w. św. Mikołaja, wzniesionego kosztami parafian, przy pomocy finansowych rządu rosyjskiego, który na ten cel ofiarował 10.000 rubli. Głównymi mistrzami budowlanymi był - NOWIKOW. Cegłę dostarczały zakłady w Białobrzęzy i cegielnia Fridmana, znajdująca się koło Narewki. Roboty malarzkie wykonał Abram Żero z Narewki, zaś krycie na kupie świątyni spowodowane zostały z Petersburga. Cerkiew uświęcono w 1867 r. 2).

2) w/9 Księżki p/s. Dobra i Miasteczko Narewka. Autora - Żurota Michałowa

Ustalenie niektórych danych na podstawie korespondencji parafialnej - jest wspomniany ks. Mikołaj Bazilewski. Dokumentalnych danych za okres czasu między 1860-1880r., w ciągu 20 lat w archiwum korespondencji parafialnej ^{nie odwołano} wymienia się ks. Onufry Gruzowski.

Wersję objęty, w/9 księżki Śwoty Michałek autorki opisu Narecki - jest mi wiadoma, że cerkiew nowa mieszcząca w Narewie była wyświęconą w esesie patrońca św. Aleksandra Newskiego - kasuje dokument z dn. 10.06.1865r. p/t. Jarława na mieszczącej cerkwi w Motaj Narewie - jak wyżej wymieniono. (L. E. W. 1865r. 06. 10 str. 453-455), w k-tórym to jest jasno powiedziano - że cerkiew w Narewie od dnia poświęcenia jest poświęconą św. Mikołajowi Cudotwórcy.

W okresie 1880-1891r. - proboszcz parafii prawosławnej w Narewie był ks. Władysław Ostaszewski - potwierdza to dokument z 1884r. adresowany na imię w/4 proboszcza w którym czytamy - cytuję: „Трогненский Губернатор М. С. церковно строительному присутствию 1-20 июня 1884г. № 203 г.р.о. Трогн. Приходскому попечительству Наревской Церкви. Т. Главной записка. Край имел в виду, что попечительством некоторых церковной работы; по постройке церкви отдалось с подрядом евреем и притомная во внимание, что по параграфу 23 Вд-согласие утвержденных 7 февраля 1867г. - церковно строительных правил, означены все подрядчики по постройке православных храмов

могут быть только такие лица, которые по действующим
новым законам, имеют право приобретать в записных губерниях
первенствующую земельную собственность, что евреям не представляемо
— предположение от 18 мая 1877 года № 2177 — просить меня
подумать, чтобы на будущее время постройка или ремонт церковных
зданий не были задаваемы церковным попечительством в подряд,
или иным способом лицам, которые в силу приведенного 23 параграфа
церковно-строительных правил не могут этим заниматься. Из деп.
губернского церковно-строительного присутствия видно, что бывшим кага-
льником губернии было сообщено некоторыми из церковно-приходских
попечительств, что евреям на основании 23 пар. Высочайше утвер-
жденных 7 декабря 1867 г. церковно-строительных правил не имеют
права быть заказчиками или подрядчиками по постройке и ремон-
ту православных церквей, однако не смотря на подобного рода
напоминания работы отдавались евреям. Вследствие чего и в
виду пар. 23 выше приведенных правил — поручено попечительству на
будущее время и в каком случае не допускать лиц не имеющих права
приобретать в записных губерниях земельную собственность и брать
на себя подряды по устройству церквей" подпись министру.

Лісто № 52 проборна парафії православної в Білоріччя к.с. Микола

Сьвятицького до проборна парафії православної в Нареве к.с. Вітодимира Оста-
шевського в справі виборів старости церковного в Нареве, виключене на дзвіні
24 квітня 1891р. На тому ж хто був вибрану на становищо старости церк-
ного з писма ніс невідомо.

З писма № 56 в справі доценого справозданія за 1891р. з
книги фінансової і справозданія де знову - іє дієві месєсєра на „Закон
Боژی“. Там же, - і товнєз ніс ніс дєпика в дальшєй кореспонденєї.

Рок 1891-1909 - проборний парафії православної в Нареве
був - к.с. Максиміліан Ротміранєсє. Потєрїдєо то документ № 900 з дня
21 рєдєкєтєнєка 1894р. в кєтєрєм єстєтє: єстєїз „Єго Вєлєкєрєпєодєїтє
О. кєшєодєтєрє Нарєвєкєї цєркєї М. Пємєрєнєєвє. Пєрєстєвє 4-го
єтєтєтє Пєрємєкєкєєє єздє. Пємєодєїє Пєрєдєкєєкєї Тєбєрєнєєтєрє тєлєг-
рємєрєї дєє знєтє, Пєєцєрєє Імєрєтєрє Алєкєєдєрє II, 20 єєго єк-
тєдєрє в 2-чєсє єтєє бєлєшєї вєлєтє тєкє єкєтєрєлєє. Євєдємєєє
єд єтєм гєрєєтєтєм євєдєтєє Вєшє Рєвєєкєїрєїєєдєєє ємєєє єєїєє пєрє-
єїтє єдєдєвєтє єд єтєм в цєркєвє є єтєєдєєєтєє пєтєєєдєє-21 єктє-
єрє 1894р. Пєрєєтєвє". Рєдєрєє мєєєєтєєєє.

"Литовская Епархия, прислала на имя настоятеля Каревской Церкви о. Максимиана Толеранжева 500 рублей на постройку новых домов для прихода Каревской церкви и прихода". Документ № 18 от 1893 г. № 343. Документ о предоставлении выданы погубительской заведо-
ваной в отечественной промышленности ме однация.

"Литовская Епархия - Черемовское Блаженство, октябрь 18. 1896 г."

№ 292. В документе о гласности: "В виду того, что срок службы церковного старосты Каревской церкви Андрея Скелко истек... нужно собрать общее собрание для выборов нового церковного старосты... члены прихода Каревской церкви при все присутствовали и удовлетворены собственноручными подписями и приложением церковной печати, что избранный П. П., ни сам, ни из его семейства не кто-либо, не занимается никакой торговлей, ни же содержанием корчем или других торговых заведений."

"Настоятель Каревской церкви в Московское Волоокое Управление от 28 октября 1896 г. Прошение. Прошение просит Управление просит в возможной скорости 15 подвод для доставки камней, глины и песка на камен, а также человек 5 человек, если возможно на выходные или среду наступающей." в подписи: Свящ. Максимиан Толеранжев.

В отечественной промышленности в Москве о гласности: "С возвращением настоящего откомиссия Московское Волоокое Управление имеет честь сообщать его высокопреподобию Преосвященному Каревской Троицкой церкви"

o введении на 30 сего октября поглог и работил для указанной
надобности, дать приказ карево-венному сельскому старосте"
- Подписано: Контракт Ручак.

W parafii prawosławnej w Parzewie w 1896r. w korespondencji jest zmiánka
także i o szkolnictwie, i nie tylko w Parzewie ale również i Siemianówce.
Przyznano bowiem dodatkową dotację dla nauczyckiej „prichodskich szkół”.
Nawiązując do treściwości w 1896r., został wydany specjalny dekret t.j. „Высочай-
шее повеление”, - a dla ograniczenia nietrzeźwości, zostały utworzone komitety
w województwach, powiatach i gminach - przeciw alkoholowe.

W dokumencie z dnia 23 marca 1897r. w którym czytamy: cytuje -
„По указу Его Императорского Величества, Любовака Фуровназ Кош-
сметорна сего дася знаць для ведома и объявленя по принадрене-
ности, что на акте приходном Каревской Церкви об изданем или
церковными старостами крестьянина деревни Миклашево, Николая
Саменова Антоновича, Преосвященный Уполн. Священной Синодальной
15 февраля за № 12 изволяет записать следующую резолюцию: - Утвер-
ждается с приложением замятвса исправлением Крыши уже обветшавшей
и дырявой на кладбищенской Тредтеговской Церкви, или перекритии одной
дабы не даватъ течи потолку сего храма и через то здание надменее
сократитъ; и дообавлением сему храму храмова св. иконы, так
как в оном образе св. Иоанна Тредтегский иконной.” - пов. Вильсо
февраля 28 1897r. W dokumencie tymъ сѣ о селскѣмъ иъ целахъ стравиле
овсѣмѣ не истиняеся.

W 1898 r. ks. Maksymilian Romieranek składa podanie do
Litewskiego Duchownego Konsystora o przeniesienie go do 2-giej Turkień-
stańskiej liniowej wyciądy w Samoszkawie. Rezolucja była następująca
z dnia 27 lipca 1898 r. № 1182 - "Proszone miejsce jest zajęte" - miało to
9 września 1898 r.

"Трогненская Епархия 4 декабря 1900 г. № 364 Канцеляторъ
спрашивает о. настоятеля в каком положении в настоящее время
находится дело по выданному Литовской Канцеляторией уполно-
мощно от 27 февраля 1898 г. за № 2782 на ваше имя на ведение в суде
иска о выселении из церковной земли мещанина мещанка Каревка
Лейбы Карпан - вуд судей.

W 1908 r. w piśmie na imię proboszcza ks. M. Romieranek następująco:
судей - "приобретено некоею Молетше о Говне, писаную на холсте в
болетной золотой раме, - ее же стоимость некоею солидавией сум-
му 20 рублей." Вильно 3 октября 1908 г.

Tyle wiadomości udało się odnaleźć w archiwalnej korespondencji z
parafii prawosławnej w Parowie o treściach oraz i działalności ks. Maksymiliana
Romieranek w ciągu lat (1891-1909).